

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ПОРЯДОК ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ У ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПОВІТРЯНОГО РУХУ (ОПР) КЛАСУ G

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Повітряний простір ОПР України класу G організований відповідно до стандартів та рекомендованої практики ІКАО в межах від земної поверхні до абсолютної висоти 1 500 м включно. У місцевості, де висота рельєфу становить 900 м від середнього рівня моря (AMSL) та вище, верхня межа повітряного простору класу G буде проходити на 600 м вище за рельєф місцевості (див. Рис. 1. Класифікація повітряного простору ОПР України).

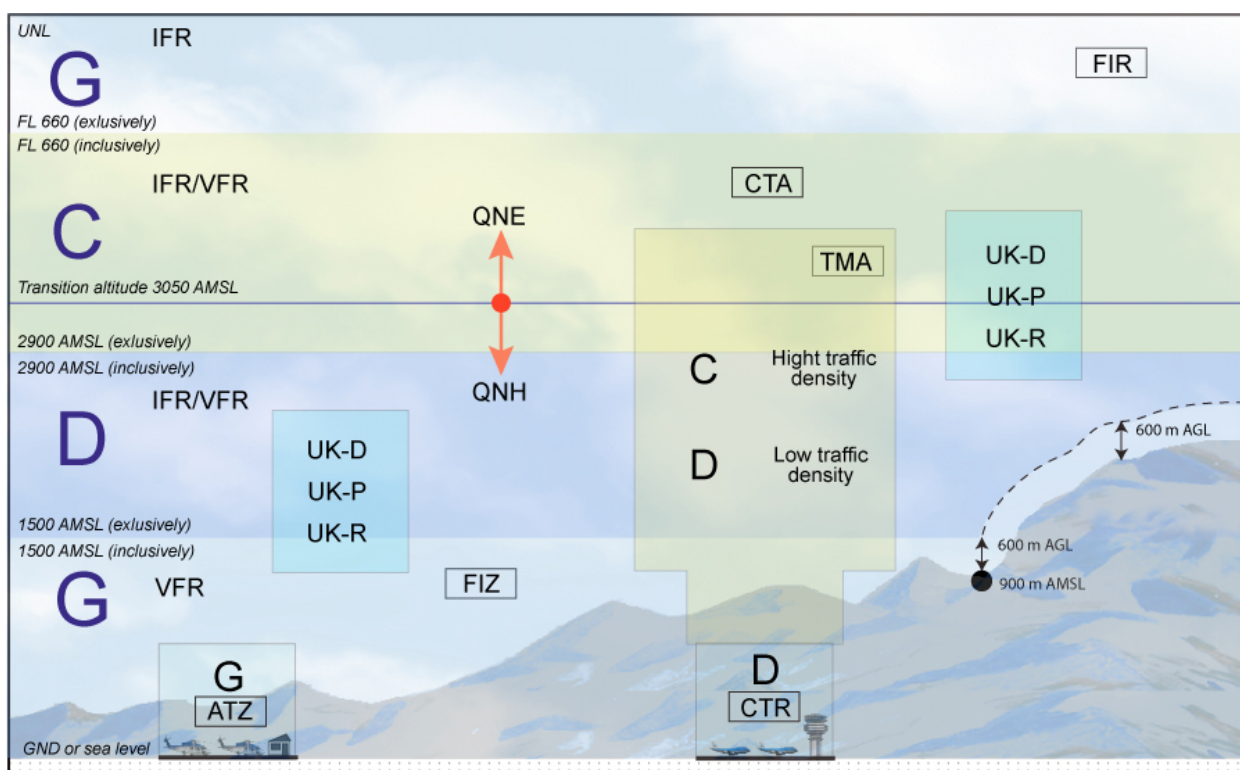

Рисунок 1

До повітряного простору ОПР класу G не входять такі елементи повітряного простору: зона аеродромного руху контрольованих аеродромів (ATZ), диспетчерські зони (CTRs), термінальні диспетчерські райони (TMA) та регламентовані заборонені, небезпечні зони, зони обмеження польотів, тимчасово зарезервованій повітряний простір (P, R, D, UK-T) (див. розділи ENR 1.4, ENR 5.1 та ENR 5.2 AIP України, розділ ENR 1.1.2 AIP VFR України та аеронавігаційні карти України масштабу 1:500 000 (VFR 1-8)).

У повітряному просторі ОПР класу G надається виключно польотно-інформаційне обслуговування та аварійне сповіщення (обслуговування). Диспетчерське обслуговування повітряного руху в цьому класі повітряного простору ОПР не надається

Вимоги до польотів у повітряному просторі ОПР класу G встановлені Правилами польотів та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України, що затверджені наказом Мінтрансу від 16.04.2003 № 293.

Користувачі повітряного простору України мають знати особливості виконання польотів у повітряному просторі ОПР класу G, а саме:

1. Польоти виконуються тільки за правилами візуальних польотів (ПВП). У цьому повітряному просторі не застосовуються правила польотів за приладами (ППП). Порядок виконання польотів за ПВП детально зазначений в пункті 3.1 Правил польотів та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України.

2. При польотах у цьому повітряному просторі відсутня потреба мати постійний двохсторонній радіотелефонний зв'язок з органами ОПР (секторами польотно-інформаційного обслуговування районних диспетчерських центрів (РДЦ)) за винятком польотів у зоні з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною. Якщо пілот, який виконує польоти в цьому повітряному просторі, бажає отримати польотно-інформаційне та аварійне обслуговування, то він може отримати його російською або англійською мовою з використання робочих частот секторів польотно-інформаційного обслуговування РДЦ, що опубліковані в розділах ENR 2.1-2.5 VFR Airfield Guide. Отримати інформацію щодо документів аеронавігаційної інформації та аеронавігаційних картах можна на сайті www.aisukraine.net (доступ до інформації, що розміщена на сайті, — платний).

Польоти надлегких повітряних суден із максимальною злітною масою до 500 кг, конструкція яких не передбачає обладнання засобами радіозв'язку, виконуються у районі аеродрому (посадкового майданчика), що розміщений у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору, за умови дотримання таких вимог:

- польоти виконуються без перетинання державного кордону та виключно в межах зони польотів, що визначена в Інструкції з виконання польотів (використання повітряного простору) у районі аеродрому (посадкового майданчика), затвердженій у порядку, передбаченому пунктом 30 Положення про використання повітряного простору України;

- отримання згідно з пунктом 74 Положення про використання повітряного простору України дозволу на виконання польотів;

- інформування згідно з пунктом 83 Положення про використання повітряного простору України органів управління Повітряних Сил Збройних Сил.

Наразі польотно-інформаційне обслуговування надається російською мовою. Англійською мовою польотно-інформаційне та аварійне обслуговування у нижньому повітряному просторі ОПР класу G Львівського, Київського, Одеського та Сімферопольського районів польотної інформації (РПІ) планується надавати з 28.07.2011, а в нижньому повітряному просторі ОПР класу G Дніпропетровського РПІ — з 20.10.2011.

3. При польотах у цьому повітряному просторі не вимагається наявності бортового обладнання, як прийомовідповідач вторинної радіолокації (SSR), що працює в режимах A/C, тому що в цьому просторі не надається диспетчерське обслуговування, а також його підвид — радіолокаційне обслуговування. Однак пілоту слід пам'ятати, що при польотах у зоні з особливим режимом використання повітряного простору або з перетинанням державного кордону України, якщо на повітряному судні вимагається конструкцією мати засоби вторинної радіолокації або системи державного розпізнавання, то пілот зобов'язаний використовувати це обладнання за призначенням (див. вимоги пункту 144 Положення про використання повітряного простору України).

4. Відповідальність пілота при польоті в повітряному просторі ОПР класу G наведена в пункті 3.1.1.8 Правил польотів та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України.

5. Особливості польотів повітряних суден у повітряному просторі ОПР класу G нижче дійсної висоти 300 м наведені в пункті 3.1.20 Правил польотів та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України.

6. При польотах у повітряному просторі ОНР класу G плани польоти (ФПЛ) не подаються, крім випадків, якщо політ буде проходити з перетинанням контрольованого повітряного простору (СТА, ТМА або СТР), де надається диспетчерське обслуговування повітряного руху, при цьому пілот має подати ФПЛ для польоту в контрольованому повітряному просторі не пізніше ніж за 1 годину до розрахункового часу прибирання колодок через пункти збору донесень (ARO) відповідних аеродромів або за 30 хвилин до входження повітряного судна у контрольований повітряний простір. Підставою обов'язкового надання ФПЛ в цих випадках є вимоги, що зазначені в пункті 62 Положення про використання повітряного простору України.

Порядок подання та заповнення ФПЛ зазначений у розділі ENR 1.10 АПП України, а також в Авіаційних правилах України, частина 85, Повідомлення щодо обслуговування повітряного руху, що затверджені наказом Мінтрансу від 25.03.2002 № 199.

7. Відповідно до вимог пункту 20 Положення про використання повітряного простору України польоти повітряних суден над населеними пунктами виконуються лише на висоті, що дає можливість у разі пошкодження цих суден здійснити посадку на найближчому аеродромі або за межами населених пунктів. Допускається проліт над населеними пунктами у випадках, коли розміщення злітно-посадкової смуги аеродрому не дає повітряним суднам змоги виконати зліт або посадку без прольоту над населеними пунктами або у разі виконання польотів для проведення пошуково-рятувальних робіт.

8. Відповідно до вимог пункту 74 Положення про використання повітряного простору України дозвіл на виконання польотів видається Державіаадміністрацією або Генеральним штабом Збройних Сил України на підставі відповідної заявки користувача повітряного простору.

9. Користувачі повітряного простору зобов'язані організувати зв'язок з органами ОНР та органами управління Повітряних Сил Збройних Сил згідно з вимогами пункту 57 та 83 Положення про використання повітряного простору України, а під час виконання польотів у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною, також з відповідними органами Держприкордонслужби.

10. Польоти ПС з посадкових майданчиків здійснюються на підставі інструкцій з виконання польотів з цих майданчиків. Такі інструкції мають бути розроблені на підставі пункту 30 Положення про використання повітряного простору України. Інструкції розробляються власниками повітряних суден (експлуатантами, в т.ч. аматорами), погоджуються з органами місцевого самоврядування, Украерорухом (Украероцентром та РДЦ), у зоні відповідальності яких знаходиться повітряний простір над відповідною земельною ділянкою, а у разі розміщення її в зоні з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною, — Міноборони та Адміністрацією Держприкордонслужби і затверджуються Державіаадміністрацією.

11. Плата за польотно-інформаційне обслуговування та аварійне сповіщення (обслуговування) при польотах у нижньому повітряному просторі ОНР класу G не стягується.

Примітка 1: Нормативно-правові акти України, які зазначені в цьому розділі інформаційного бюлетеня, можна знайти на сайті Верховної Ради України www.rada.gov.ua.

2. ПИТАННЯ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ПЛАНУВАННЯМ ТА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ У ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ ОПР КЛАСУ G (ПОЗА МЕЖАМИ КОНТРОЛЬОВАНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ) ТА З ПЕРЕТИНОМ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

Основні вимоги щодо порядку планування та виконання польотів у повітряному просторі ОПР класу G зазначені в Положенні про використання повітряного простору України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 401 (зі змінами), Правилах надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України, затверджених спільним наказом Державіаслужби і Міністерства оборони України від 28.11.2005 № 897/703 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 28.12.2005 за № 1572/11852, Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного виду діяльності, затвердженій наказом Міністерства оборони України та Міністерства транспорту та зв'язку України від 14.10.2009 № 518/1063 та зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 17.11.2009 за № 1086/17102, та Правилах польотів повітряних суден та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 16.04.2003 № 293 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05.05.2003 за № 346/7667 (зі змінами).

2.1. Витяги з норм Положення про використання повітряного простору України та коментарі до них.

Пункт 56. У разі виконання польотів повітряних суден поза межами контрольованого повітряного простору ОПР на висоті не більше ніж 1 500 м над середнім рівнем моря заявки на виконання польотів та використання повітряного простору не подаються (за умови обов'язкового інформування органів управління Повітряних Сил Збройних Сил згідно з пунктом 83 цього Положення), крім польотів, що виконуються в тимчасово зарезервованому повітряному просторі, повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору.

До уваги користувачів повітряного простору ОПР класу G: Слід пам'ятати, якщо планується політ повітряного судна з перетином державного кордону України та/або у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору (прикордонна смуга), у повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також з використанням тимчасово зарезервованого повітряного простору, то пілоту (користувачу) слід виконати визначені вимоги щодо обов'язкового подання заявки на виконання польотів і заявки на використання повітряного простору та отримати дозвіл на виконання польоту і дозвіл на використання повітряного простору. Без отримання таких дозволів повітряне судно буде вважатися порушником порядку використання повітряного простору України та до нього буде застосована адміністративна відповідальність згідно з чинним законодавством України.

Слід пам'ятати, що в Україні встановлені два типи дозволів. Перший тип дозволу — дозвіл на виконання польоту. Такі дозволи надає Державіаадміністрація або Генеральний штаб Збройних Сил України за заявкою експлуатанта (користувача повітряного простору) згідно з вимогами Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України. Другий тип дозволу — дозвіл на використання повітряного простору. Такі дозволи надаються підрозділами ОЦВС, а саме: Украероцентром та відповідними районними диспетчерськими центрами (РДЦ) після отримання дозволу на виконання польотів на підставі відповідної заявки на ВПП, наданої згідно з вимогами Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного виду діяльності або ФПЛ.

Визначення норм щодо подання заявок та отримання відповідних дозволів при польотах у прикордонній зоні пов'язано з обов'язковим виконанням вимог розділу X «Порядок перетинання повітряними суднами державного кордону та використання повітряного простору з особливим режимом використання повітряного простору» Положення про використання повітряного простору України.

При польотах з перетинанням державного кордону у повітряному просторі ОПР класу G також слід брати до уваги Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.1991 № 1777-ХІІ та постанову Кабміну від 24 грудня 2003 року № 1989 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними». Нижче зазначені вимоги Положення про використання повітряного простору, пов'язані з наданням заявок та видачі відповідних дозволів.

Пункт 74. Дозвіл на виконання польотів видається:

- 1) Державіаадміністрацією для:
  - внутрішніх та міжнародних регулярних польотів з посадкою (вильотом) в Україні (з України);
  - міжнародних нерегулярних польотів з посадкою (вильотом) в Україні (з України);
  - внутрішніх нерегулярних польотів у контрольованому повітряному просторі ОПР;
  - польотів повітряних суден, що виконують рейси літери «А»;
  - польотів державних та експериментальних повітряних суден з посадкою на аеродроми цивільної авіації;
  - демонстраційних польотів над населеними пунктами;
  - польотів для проведення авіаційних робіт;
  - польотів для проведення аерофотозйомки цивільними та експериментальними повітряними суднами за погодженням з Генеральним штабом Збройних Сил України;
  - польотів на пілотованих повітряних кулях, легких, надлегких повітряних суднах та повітряних суднах аматорської конструкції.

- 2) Генеральним штабом Збройних Сил України для:
  - внутрішніх та міжнародних польотів державних повітряних суден України та іноземних держав;
  - транзитних міжнародних польотів державних повітряних суден України та іноземних держав;
  - внутрішніх польотів у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною, після отримання дозволу Адміністрації Держприкордонслужби;
  - польотів за Договором з відкритого неба за погодженням з Державіаадміністрацією;
  - польотів для проведення аерофотозйомки.

Пункт 75. Дозвіл на використання повітряного простору видається на підставі відповідної заявки після отримання дозволу на виконання польотів:

- 1) Украероцентром на:
  - виконання польотів поза межами повітряних трас у повітряному просторі більше ніж у двох районах польотної інформації;
  - провадження діяльності у повітряному просторі, яка потребує встановлення заборон або обмежень його використання;
  - провадження діяльності у повітряному просторі, яка потребує встановлення короткочасних обмежень його використання (в межах двох та більше районів польотної інформації);
  - виконання польотів для проведення пошуково-рятувальних робіт;

– провадження діяльності у повітряному просторі, яка потребує встановлення короткочасних обмежень його використання в межах одного району польотної інформації тривалістю понад 2 год.;

– виконання польотів повітряними суднами, які не обладнані засобами вторинної радіолокації;

– провадження іншої діяльності у повітряному просторі більш як у двох районах польотної інформації;

2) РДЦ на:

– виконання польотів поза межами повітряних трас у повітряному просторі одного або двох (суміжних) районів польотної інформації;

– провадження діяльності у повітряному просторі, яка потребує встановлення короткочасних обмежень його використання тривалістю не більше ніж 2 год.;

– провадження іншої діяльності у повітряному просторі одного або двох (суміжних) районів польотної інформації.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: *Норми пунктів 74 та 75 необхідно розглядати разом із нормою, що зазначена в пункті 56, тобто якщо планується політ повітряного судна поза межами зони з особливим режимом використання повітряного простору, повітряного простору, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також не планується використання тимчасово зарезервованого повітряного простору, то в цьому випадку немає потреби пілоту (користувачу) подавати план польоту чи будь-які заявки, а значить і не потрібно отримувати будь-які дозволи на виконання польотів чи використання повітряного простору.*

Примітка: У разі планування польотів для проведення аерофотозйомки у будь-якому разі необхідно отримати відповідний дозвіл Генерального штабу Збройних Сил України.

Пункт 80. Запит про умови використання повітряного простору для провадження діяльності, не пов'язаної з виконанням польотів повітряними трасами, робиться користувачем після отримання відповідного дозволу не пізніше ніж за 1 год. до початку діяльності в межах одного РДЦ та за 2 год. в межах двох і більше РДЦ.

Заявка на використання повітряного простору анулюється, якщо в зазначений термін запит на використання повітряного простору або повідомлення про перенесення початку діяльності до Укראероцентру або РДЦ не надійшли.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: *У разі виконання польотів повітряними суднами поза межами контрольованого повітряного простору ОПП на висоті не більш як 1 500 м над середнім рівнем моря запит про умови використання повітряного простору користувачами не здійснюється, крім польотів, що виконуються в тимчасово зарезервованому повітряному просторі, повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюють органи управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також в межах зони з особливим режимом використання повітряного простору.*

Пункт 81. Умови використання повітряного простору визначаються Укראероцентром або РДЦ не пізніше ніж за 30 хв. до початку діяльності, якщо така діяльність провадиться в межах одного району польотної інформації, та за 1 год. у межах двох і більше районів польотної інформації.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: *Умови ВПП визначаються на підставі відповідної заявки на ВПП. Якщо заявка на ВПП не була надана, то і умови не будуть визначатися.*

Пункт 129. Повітряні судна перетинають державний кордон у спеціально виділених повітряних коридорах відповідно до законодавства та міжнародних договорів, правил, що видаються уповноваженими на те державними органами.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: Спеціальні виділені повітряні коридори перетинання державного кордону зазначені в розділі ENR1.8 AIP України та в розділі ENR 1.1 AIP VFR України.

Якщо пілот має наміри здійснити політ з перетинанням державного кордону поза спеціально виділених повітряних коридорів, то такий політ допускається відповідно до вимог п. 130 Положення про використання повітряного простору України тільки з дозволу Генерального штабу Збройних Сил України за погодженням адміністрації Держсприкордонслужби.

Пункт 132. Підставою для перетинання державного кордону цивільними та державними повітряними суднами, що виконують міжнародні польоти з посадкою (вильотом) на (з) території України, є дозвіл Державіаадміністрації або Генерального штабу Збройних Сил України відповідно.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: Інформація щодо порядку отримання дозволу для перетину державного кордону України цивільними повітряними суднами, що виконують міжнародні польоти зазначена в розділі GEN1.2 AIP України.

Пункт 133. Підставою для перетинання державного кордону цивільними повітряними суднами, що прямують транзитом через повітряний простір України, є поданий органам ОПП та Украероцентру план польоту (ФПЛ) або перелік повторюваних планів польотів.

До уваги користувачів повітряного простору ОПП класу G: При польоті у повітряному класі ОПП класу G ФПЛ органам ОПП не подається з урахуванням вимог пункту 3.1.1 Правил польотів повітряних суден та обслуговування повітряного руху в класифікованому повітряному просторі України. Користувачам повітряного простору України слід пам'ятати, що ФПЛ має подаватися органам ОПП тільки у разі якщо політ або його частина буде проходити в контрольованому повітряному просторі. Але при плануванні польотів у повітряному просторі, де УПП здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України, інших державних органів та у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною, слід подавати заявку на використання повітряного простору згідно з вимогами Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного виду діяльності.

Пункт 134. Підставою для надання органом ОПП дозволу екіпажам повітряних суден на перетинання державного кордону є рішення, яке приймається відповідно до вимог пунктів 132 і 133 цього Положення.

2.2. Витяги з Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України та коментарі до них

Розділ 3. Порядок отримання українськими експлуатантами дозволу на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України під час здійснення міжнародних нерегулярних польотів.

Пункт 3.2. Українські експлуатанти, погодивши слот з аеропортом вильоту, прильоту не раніше ніж за 5 робочих днів та не пізніше ніж за 2 робочі дні, а в разі виконання рейсу з перевезення пасажирів на ділові переговори — не пізніше 15:00 УТЦ напередодні дня виконання польоту з України, направляють до ВКП заявку встановленої форми.

Пункт 3.5. Дозволяється політ у день його виконання у таких випадках: завдання вищих посадових осіб України; виконання термінового контракту; затримка одержання дозволу на виконання польоту у повітряному просторі країн за маршрутом польоту; затримка в оформленні необхідних документів на перевезення товарів військового призначення та небезпечного вантажу; перевезення пасажирів у разі заміни зіпсованого

ПС; доставка запасних частин і технічних бригад для ремонту зіпсованого ПС (повернення ПС на аеродром базування після усунення пошкодження згідно з наданим FPL); перевезення швидкокопсувних продуктів харчування; бізнес-політ.

Пункт 3.7. Заявка на виконання польоту за підписом керівника авіакомпанії має надійти до ВКП не пізніше ніж за 6 годин до початку польоту в період з 09:00 до 18:00 за київським часом. Експлуатант після відправлення заявки за каналом АФТН, SITA (або за факсом) уточнює за телефоном проходження заявки.

Заявки, що надійшли до ВКП після 18:00 за київським часом, не розглядаються.

Пункт 3.8. Дозвіл на виконання польоту надається Державіаслужбою до експлуатанта та до Украероцентру через ВКП.

Пункт 3.9. Виліт з України і повернення в Україну мають виконуватися за умови, що останній аеропорт вильоту перед перетинанням державного кордону України і перший аеропорт посадки в іноземних країнах мають статус міжнародного або аеропорту (аеродрому), відкритого для міжнародних польотів.

Пункт 3.22. Підставою для вильоту (прильоту) ПС експлуатанта України з (до) аеропортів України є наявність дозволу ВКП (ВП КППС) Державіаслужби, дозволів від авіаційних адміністрацій іноземних держав за маршрутом польоту на проліт (приліт) ПС їхнього повітряного простору та включення польоту в добовий план повітряного руху Украероцентру.

Експлуатант (перевізник) несе відповідальність за отримання всіх дозволів від іноземних держав на проліт та посадку за маршрутом польоту.

Пункт 3.23. При виконанні контрольованих польотів або частини польоту, що виконується у контрольованому повітряному просторі, у разі відсутності інформації щодо дозволу на виконання польотів у відповідних органах ОПР, які здійснюють диспетчерське обслуговування повітряного руху, виліт повітряного судна забороняється.

У разі перетину ПС державного кордону України поза межами повітряних коридорів, польотів у зоні з особливим режимом використання повітряного простору України експлуатанту необхідно додатково отримати відповідний дозвіл Генерального штабу Збройних Сил України.

Пункт 3.24. Строк дії виданого експлуатанту дозволу на виліт з України не перевищує 48 годин від часу запланованого вильоту.

Пункт 3.25. У разі перенесення вильоту на строк більший ніж 48 годин експлуатанту необхідно одержати новий дозвіл.

Пункт 3.27. Виданий експлуатанту дозвіл на виліт дає йому право на повернення (приліт) в Україну відповідно до умов, зазначених у дозволі.

Пункт 3.29. Під час подачі FPL експлуатант зобов'язаний у полі № 18 зазначити номер дозволу, отриманого від ВКП Державіаслужби.

До уваги користувачів повітряного простору ОПР класу G: вимоги зазначеного розділу регулюють порядок отримання відповідного дозволу на політ з перетином державного кордону. Для отримання дозволу на ВПП необхідно подати заявку на ВПП за формою FPL згідно з вимогами Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного виду діяльності.

Розділ 4. Порядок отримання іноземним експлуатантом дозволу на приліт до аеропортів України та виліт з аеропортів України під час здійснення міжнародних нерегулярних польотів.

Пункт 4.1. Для виконання в (з) Україну(и) нерегулярних (чартерних) польотів іноземний експлуатант надсилає до ВКП Державіаслужби заявку згідно з вимогами пунктів 4.2, 4.4 цих Правил.

Пункт 4.2. Заявка на виконання міжнародного нерегулярного рейсу подається до Державіаслужби каналом АФТН на адресу: UKKASAXX (УККАЦАЬЬ), SITA – IEVCSAPS, FAX 486-75-40 або за дипломатичними каналами (через Міністерство

закордонних справ України згідно з пунктом 4.4 цих Правил) англійською або російською мовою не пізніше ніж за:

п'ять робочих днів:

- для польотів з комерційною метою;
- для польотів ПС, на яких виконуються перевезення вантажів військового призначення і вантажів з небезпечними властивостями;
- для польотів з офіційними делегаціями, а також державних ПС;

три робочі дні:

- для приватних польотів, польотів без комерційних прав, при виконанні польотів у внутрішні аеропорти (зі штурманом-лідирувальником на борту ПС);

один робочий день:

- для польотів без комерційних прав з посадкою в міжнародних аеропортах;
- при виконанні їх на ПС місткістю до 15 пасажирських крісел;

дві години:

- для термінових: санітарних, пошуково-рятувальних польотів.

4.3. Відділ координації польотів після аналізу та узгодження (за необхідності) заявки на виконання нерегулярного польоту видає дозвіл експлуатантам іноземних держав на виконання міжнародного польоту поза розкладом в Україну (Додаток 7), про що повідомляє Украероцентр, ДСА (ОСС) та ЦДА аеропорту прильоту (вильоту).

Пункт 4.4. У разі перетину ПС державного кордону України поза межами повітряних коридорів ВКП передає заявку до Генерального штабу Збройних Сил України та Адміністрації Державної прикордонної служби України для отримання відповідного дозволу та його врахування при наданні дозволу на політ експлуатанту.

Пункт 4.9. Строк дії виданого експлуатанту дозволу на приліт (виліт) **не перевищує 48 годин** від часу запланованого вильоту.

Номер отриманого дозволу зазначається в полі № 18 FPL.

Пункт 4.10. У разі перенесення рейсу на наступну добу експлуатант зобов'язаний своєчасно надіслати до ВКП Державіаслужби повідомлення про внесення змін до отриманого дозволу на виконання нерегулярного міжнародного польоту.

Пункт 4.11. Перша посадка ПС експлуатантів країн — учасниць Співдружності Незалежних Держав (СНД), експлуатантів інших держав, які прибувають в Україну, **можлива тільки в аеропорти, які мають статус міжнародних.**

Пункт 4.12. У разі планування польоту в аеропорти України, які не мають статусу міжнародних, експлуатант зобов'язаний виконати посадку в одному з міжнародних аеропортів, узяти (крім експлуатантів СНД) на борт штурмана-лідирувальника для виконання подальшого польоту в повітряному просторі України. В окремих випадках політ виконується за додатковим узгодженням з ВКП Державіаслужби.

Пункт 4.16. **Міжнародні нерегулярні польоти ПС з прильотом (вильотом) в (з) Україну (України), що виконуються у повітряному просторі класу G за ПВП з перетином державного кордону України, здійснюються на підставі відповідного дозволу, отриманого від Державіаслужби, та за умови надання експлуатантом FPL до Украероцентру й відповідних органів ОПР за маршрутом польоту не пізніше ніж за одну годину до розрахункового часу прибирання колодок або FPL, поданого з повітря до органів ОПР за маршрутом польоту, що подається не пізніше ніж за 30 хвилин до входження ПС у повітряний простір РПІ України.**

Розділ 6. Порядок отримання іноземним експлуатантом дозволу на виконання міжнародних нерегулярних транзитних польотів без посадки і з технічною посадкою в аеропортах України.

Пункт 6.1. Виконання нерегулярних міжнародних польотів цивільними ПС, що прямують транзитом через повітряний простір України або повітряний простір під відповідальністю України, здійснюється на підставі FPL, наданого відповідно до правил та процедур, що публікуються в AIP України.

Пункт 6.2. Для виконання транзитного польоту іноземним ПС, пов'язаного з перевезенням глав держав, урядів та очолюваних ними делегацій, міністрів закордонних справ та міністрів оборони, виконання транзитного польоту з вантажем (товаром) військового призначення, а також для виконання транзитного польоту державних ПС експлуатант надсилає за дипломатичними каналами заявку до МЗС України не пізніше ніж за 5 робочих днів до початку запланованого польоту.

Пункт 6.3. Строк дії виданого експлуатанту дозволу на виконання польоту не перевищує 48 годин від часу запланованого вильоту.

Пункт 6.5. Виконання нерегулярних міжнародних польотів цивільними ПС, що прямують транзитом, здійснюються на підставі FPL, поданого до IFPS Євроконтролю, або FPL, поданого відповідному органу ОПП з повітря.

Польоти ПС у повітряному просторі класу G за ПВП з перетином державного кордону України здійснюються за умови подання експлуатантом FPL до Украероцентру та відповідних органів ОПП за маршрутом польоту, не пізніше ніж за одну годину до розрахункового часу прибирання колодок або FPL, поданого з повітря, до відповідних органів ОПП за маршрутом польоту, що подається не пізніше ніж за 30 хвилин до входження ПС у повітряний простір України.

Пункт 6.6. У разі перетину ПС державного кордону України поза межами повітряних коридорів експлуатант повинен отримати відповідний дозвіл Генерального штабу Збройних Сил України за погодженням з Адміністрацією Державної прикордонної служби України через ВКП.

Розділ 8. Порядок отримання експлуатантом України дозволу на виконання внутрішніх нерегулярних польотів

Пункт 8.1. Для виконання нерегулярного польоту цивільного ПС у межах контрольованого повітряного простору ОПП експлуатант не пізніше ніж до 17.00 UTC напередодні дня виконання польоту повинен подати в ДПЗП через ДСА (ВДСА) або безпосередньо в ДПЗП заявку на отримання дозволу.

До уваги користувачів повітряного простору класу G: норма цього пункту стосується виключно польотів за маршрутами ОПП в контрольованому повітряному просторі.

Пункт 8.2. Заявки на виконання навчально-тренувальних та випробувальних польотів у визначених районах, обльоту радіотехнічних засобів, польотів у контрольованому повітряному просторі поза маршрутами ОПП та над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху покладено на Україну, подаються до Украероцентру, відповідних органів ОПП, що здійснюють диспетчерське обслуговування повітряного руху, до ВП КППС Державіаслужби, а також ВПК ПП ГКЦ ЗС України, органів управління військ ПСЗС України напередодні виконання польоту, але не пізніше ніж до 12:00 UTC.

До уваги користувачів повітряного простору класу G: норма цього пункту стосується користувачів класу G при плануванні польотів в тимчасово зарезервованому повітряному просторі.

Пункт 8.3. Для виконання польотів на пілотованих повітряних кулях, легких, надлегких ПС та ПС аматорської конструкції ТСОУ та аероклуб України надають до ВП КППС Державіаслужби інформацію у вигляді об'єднаної бази даних ПС.

ВП КППС Державіаслужби після аналізу отриманої інформації дає постійний дозвіл, який включається до відповідного переліку дозволів на виконання польотів на пілотованих повітряних кулях, легких, надлегких ПС, ПС аматорської конструкції, та надсилає його до Украероцентру.

До уваги користувачів повітряного простору класу G: Дозвіл на використання повітряного простору надається Украероцентром та РДЦ, у межах компетенції, на основі інформації переліку постійних дозволів на виконання польотів та на підставі відповідної заявки на ВПП.

До особливої уваги користувачів повітряного простору класу G:

Для виконання польоту на відомчий аеродром, аеродром спільного використання або польоту в межах зони з особливим режимом використання повітряного простору України необхідно отримати дозвіл Генерального штабу Збройних Сил України, для чого направити за встановленою формою заявку на виконання польоту ПС та листа на адресу Генерального штабу Збройних Сил України з обов'язковим обґрунтуванням мети польоту та до ДПЗП не пізніше ніж за 5 робочих днів до початку виконання польоту.

При плануванні демонстраційних польотів, авіаційних робіт над населеними пунктами України керівникам підприємств, установ, організацій, відповідним командирам (начальникам) необхідно отримати дозвіл на виконання цих польотів від органу місцевого самоврядування, а в разі виконання аерофотозйомки (відеозйомки) отримати дозволу від ГШ ЗС України на виконання польоту та використання знімальної апаратури для цивільних ПС.

2.2. Витяги з Інструкції зі складання заявок на використання повітряного простору під час планування проведення відповідного вид діяльності та коментарі до них

Пункт 4.3. Заявка на ВПП під час планування використання тимчасово зарезервованого повітряного простору подається користувачем повітряного простору до Украероцентру, відповідних РДЦ, органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України напередодні до 12:00 UTC.

До уваги користувачів повітряного простору класу G: Заявка подається користувачем повітряного простору лише у разі, якщо на наступну добу планується використання відповідного тимчасово зарезервованого повітряного простору. У разі ненадання користувачем заявки на використання тимчасово зарезервованого повітряного простору діяльність у вищезазначеному повітряному просторі не виконується.

Пункт 5.2. Заявка на ВПП під час виконання навчально-тренувальних та випробувальних польотів цивільних ПС, у тому числі за визначеними маршрутами у разі їх виконання в контрольованому повітряному просторі ОПР, в повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також у межах зони з особливим режимом ВПП подається користувачем повітряного простору до Украероцентру, ЦДС ЦА, відповідних РДЦ та органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів.

Пункт 6.1. Заявка на ВПП під час виконання польотів ПС поза маршрутами ОПР подається за формою плану польоту (FPL).

Пункт 6.2. Заявки на ВПП під час виконання польотів ПС поза маршрутами ОПР (під час проведення аерофотозйомки, обльоту радіотехнічних засобів тощо) у разі їх виконання в контрольованому повітряному просторі ОПР, у повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також у межах зони з особливим режимом ВПП подаються користувачами повітряного простору до Украероцентру, ЦДС ЦА (для цивільних ПС), відповідних РДЦ та органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів.

Заявки на ВПП під час проведення аерофотозйомки подаються користувачами повітряного простору тільки після отримання ними спеціального дозволу на користування фотографічною апаратурою.

Пункт 6.4. Заявка на ВПП під час виконання польотів на пілотованих повітряних кулях у контрольованому повітряному просторі ОПР, у повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також у межах зони з особливим режимом ВПП подається користувачем повітряного простору до ЦДС ЦА,

Украероцентру, відповідних РДЦ та органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів.

Пункт 6.6. За наявності змін до плану польоту (FPL) (маршруту або перенесення вильоту на більш ранній час) експлуатант не пізніше ніж за одну годину до розрахункового часу прибирання колодок подає план польоту (FPL).

Пункт 7.3. Заявки на ВПП під час виконання авіаційних робіт у разі їх виконання в контрольованому повітряному просторі ОПР, у повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів, а також у межах зони з особливим режимом ВПП, подаються користувачами повітряного простору до Украероцентру, відповідних РДЦ та органів військового управління Повітряних Сил Збройних Сил України до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів.

До уваги користувачів повітряного простору класу G: згідно з вимогами пункту 56 подання заявок на ВПП є обов'язковою вимогою при плануванні польотів:

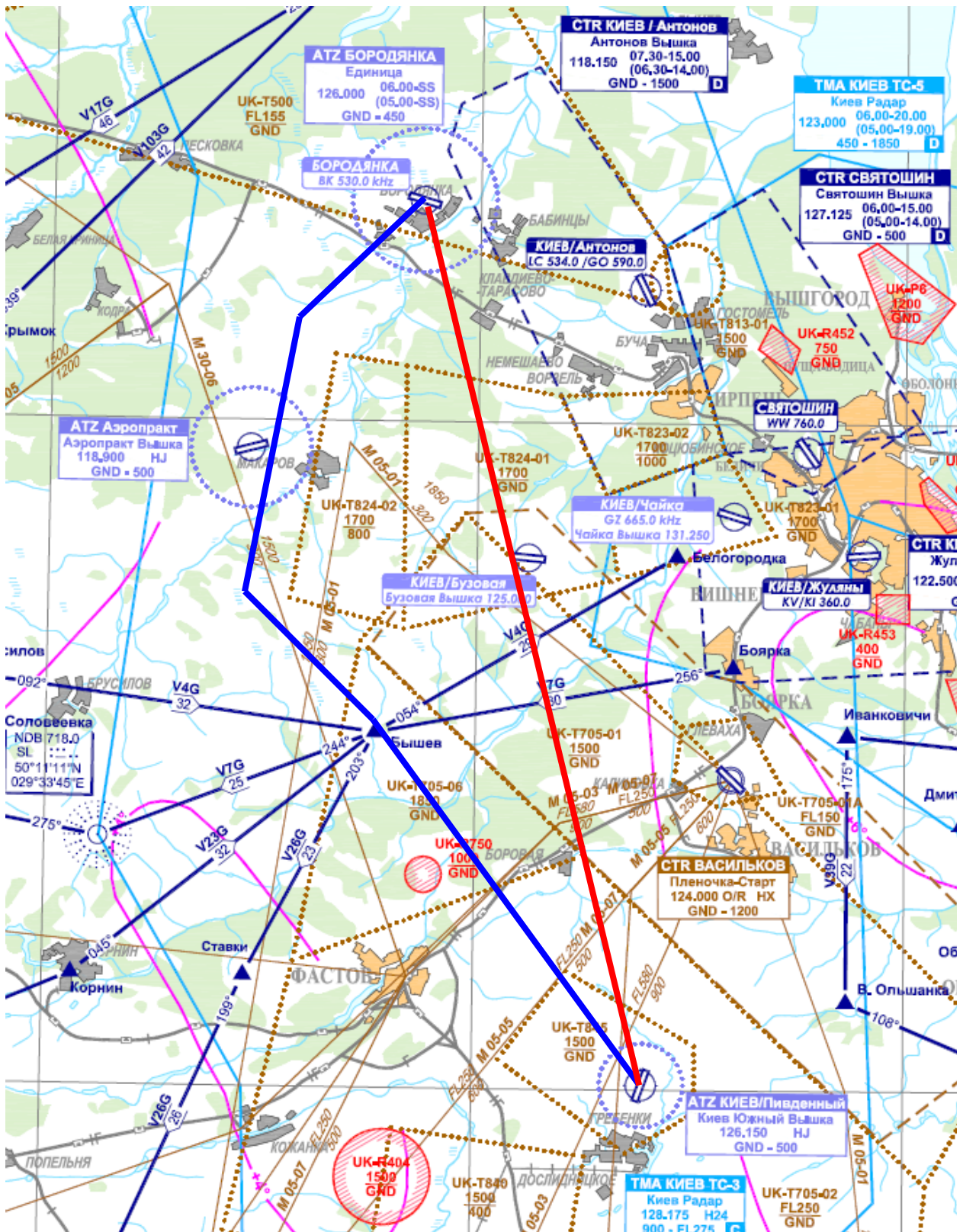
- у повітряному просторі, де управління повітряним рухом здійснюється органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та інших державних органів;
- у межах зони з особливим режимом ВПП;
- з використанням тимчасово зарезервованого повітряного простору.

3. ДІЇ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЮТЬСЯ ДЛЯ НАДАННЯ ПОЛЬотно-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В НИЖНЬОМУ ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРІ ОПР УКРАЇНИ КЛАСУ G АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

1. Видання організаційно-розпорядчого документу Міністерства інфраструктури (Державної авіаційної служби України) щодо організації надання польотно-інформаційного та аварійного обслуговування в нижньому повітряному просторі ОПР класу G англійською мовою.
2. Підготовка та публікація Циркуляру аеронавігаційної інформації, що стосується польотно-інформаційного обслуговування та аварійного сповіщення (обслуговування) при польотах в нижньому повітряному просторі ОПР класу G.
3. Визначення аеродромів/аеропортів та майданчиків України, які повинні мати допуск обслуговування повітряних суден/польотів/різні види контролю (прикордонний, митний, санітарний тощо), що виконують міжнародні польоти (тобто з перетинанням державного кордону України) англійською мовою. Після визначення таких аеродромів, слід визначити порядок надання передпольотного обслуговування на цих аеродромах/майданчиках в разі відсутності на них органів ОПР.
4. Підготовка та затвердження Міністерством інфраструктури (Державною авіаційною службою) щодо публікації аеронавігаційних даних в VFR Airfield Guide та картах VFR російською та англійською мовами. Сітка координат має бути прив'язана до міжнародної системи координат WGS-84.
5. Організація семінарів з користувачами повітряного простору ОПР класу G на базі Украероруху та Державної авіаційної служби України щодо роз'яснення порядку надання польотно-інформаційного обслуговування та аварійного сповіщення (обслуговування).
6. Організація круглих столів з користувачами повітряного простору ОПР класу G щодо вдосконалення надання польотно-інформаційного обслуговування та спрощення дозвільної системи із залученням фахівців Державної авіаційної служби України, Генерального штабу Збройних Сил України та інших організацій та державних установ.
7. Підготовка пропозиції до Міністерства інфраструктури через Державну авіаційну службу України щодо перегляду встановлених вимог до виконання польоту у повітряному просторі ОПР класу G, у тому числі перегляд переліку висот перетинання державного кордону в спеціальних виділених повітряних коридорах з метою спрощення формальностей та встановлення додаткових коридорів для перетинання державного кордону з Румунією та Угорщиною.
8. Також можуть бути сплановані інші заходи, які мають організаційний характер.

4. ПРИКЛАДИ ЩОДО ДІЙ ЕКПАЖІВ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН (ПЛІОТІВ) ПРИ ПЛАНУВАННІ ТА ВИКОНАННІ ПОЛЬОТІВ У ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ ОПР КЛАСУ G.

4.1. Планування та виконання польоту у межах повітряного простору ОПР класу G без входу у контрольований повітряний простір ОПР (маршрут АД Бородянка – АД Київ – Південний).

4.1.1. Планування польоту по червоному маршруту, з перетином CTR аеродрому «Васильків», де УПР здійснюється органами управління ПС ЗСУ:

1) отримати дозвіл на політ в порядку, зазначеному у п. 8.3 Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України;

2) до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів подати заявку на ВПП до Украероцентру (UKKKZDZX), Київського РДЦ (UKBVZQZX), органів управління ПС ЗСУ (UKKKPOXX) та ЦДС ЦА (UKKACGXX);

3) після 18:00 UTC запитати та отримати дозвіл на використання повітряного простору у Київського РДЦ (тел. 044 461-62-98);

4) не пізніше ніж за 1 год. до запланованого часу вильоту запитати умови використання повітряного простору та не пізніше ніж за 30 хв. отримати їх у Київському РДЦ (тел. 044 461-62-98);

5) пройти передпольотну підготовку, отримати відповідну аеронавігаційну інформацію, зокрема про наявність заборон та обмежень використання повітряного простору за маршрутом польоту (інформація щодо заборон та обмежень доводиться також в умовах на ВПП);

6) не пізніше ніж за 5 хв. до вильоту проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98) та орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про виліт ПС або перенесення, затримку, відміну вильоту;

7) виконати політ відповідно до отриманих умов та згідно з правилами візуального польоту в повітряному просторі ОПР класу G;

Примітка: польотно-інформаційне та аварійне обслуговування надається на запит пілота сектором польотно-інформаційного обслуговування «Север» Київського РДЦ на частоті 118,500 МГц.

8) протягом 10 хв. від фактичного часу посадки проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98) та орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про посадку ПС.

4.1.2. Планування польоту по синьому маршруту, без входу в CTR аеродрому «Васильків», де УПР здійснюється органами управління ПС ЗСУ:

1) перед вильотом пілот повинен своєчасно пройти передпольотну підготовку, отримати, наприклад, через сектор польотно-інформаційного обслуговування «Север» Київського РДЦ (тел. 044 461-63-18) відповідну аеронавігаційну інформацію, зокрема про наявність заборон та обмежень використання повітряного простору за маршрутом польоту;

2) не пізніше ніж за 5 хв. до вильоту проінформувати орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про виліт ПС;

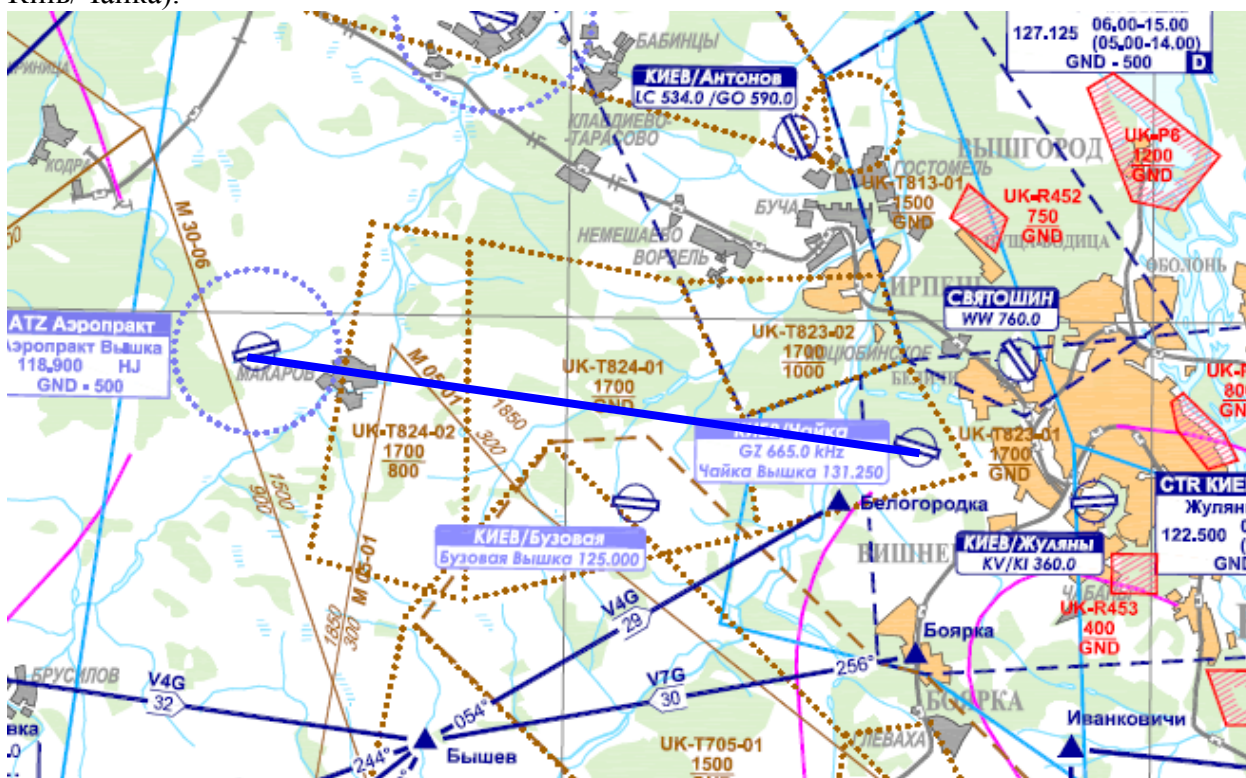
3) виконати політ згідно з правилами візуального польоту в повітряному просторі ОПР класу G;

Примітка: польотно-інформаційне та аварійне обслуговування надається на запит пілота сектором польотно-інформаційного обслуговування «Север» Київського РДЦ на частоті 118,500 МГц.

4) протягом 10 хв. від фактичного часу посадки проінформувати орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про посадку ПС.

4.2. Планування та виконання польоту у межах повітряного простору ОПР класу G з входом до контрольованого повітряного простору ОПР (маршрут ЗПМ Аеропракт – АД Київ/Чайка).

АД Київ/Чайка знаходиться в межах СТР аеродрому Київ/Жуляни, тому:

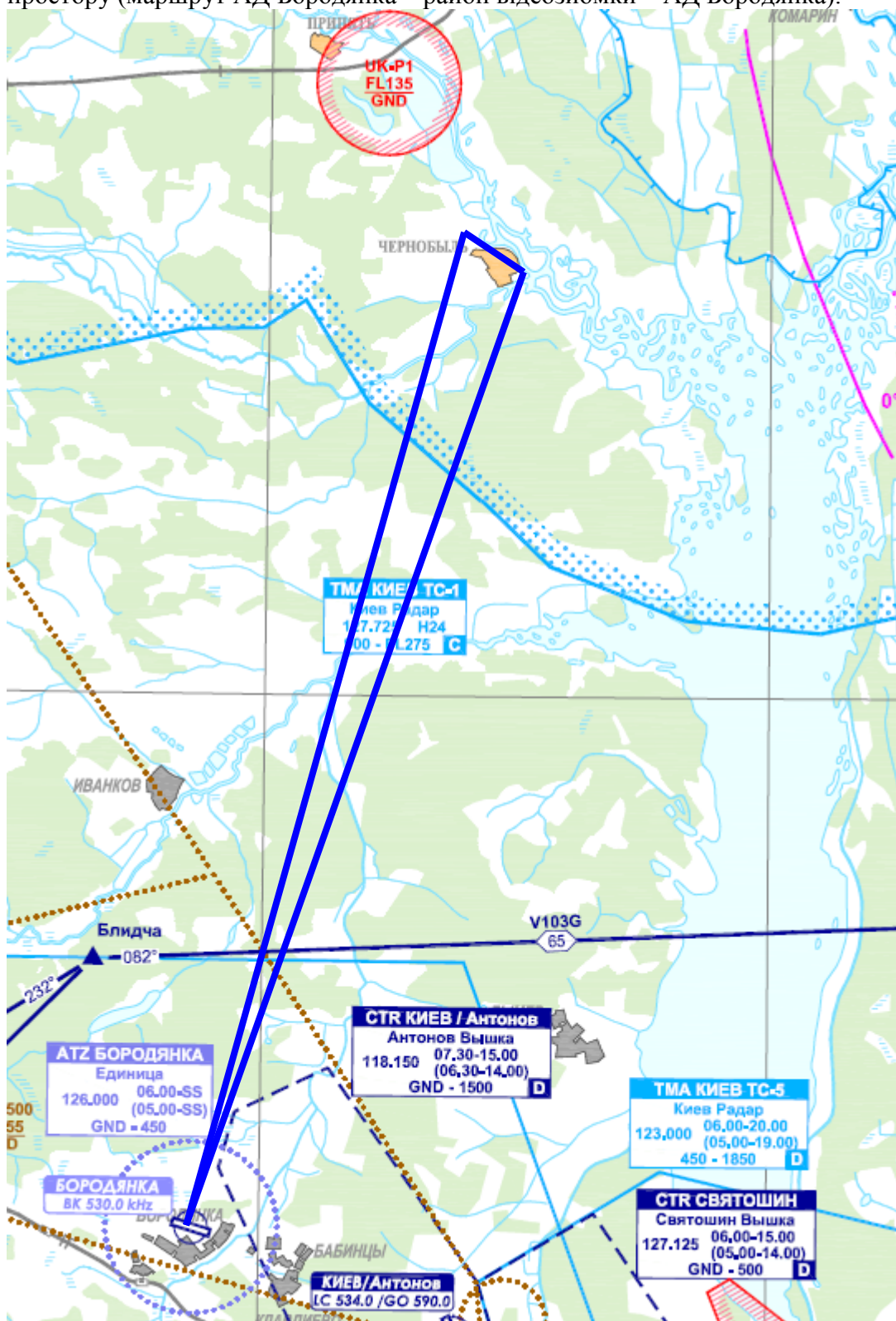
- 1) отримати дозвіл на політ в порядку, зазначеному у п. 8.3. Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України;
- 2) до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів подати заявку на ВПП у формі FPL до Украероцентру (UKKKZDZX), Київського РДЦ (UKBVZQZX), органів управління ПС ЗСУ (UKKKPOXX) та ЦДС ЦА (UKKACGXX);
- 3) після 18:00 UTC запитати та отримати дозвіл на використання повітряного простору у Київського РДЦ (тел. 044 461-62-98);
- 4) не пізніше ніж за 1 год. до запланованого часу вильоту запитати умови використання повітряного простору та не пізніше ніж за 30 хв. отримати їх у Київському РДЦ (тел. 044 461-62-98);
- 5) пройти передпольотну підготовку, отримати відповідну аеронавігаційну інформацію, зокрема про наявність заборон та обмежень використання повітряного простору за маршрутом польоту (інформація щодо заборон та обмежень доводиться також в умовах на ВПП);
- 6) не пізніше ніж за 5 хв. до вильоту проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98) та орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про виліт ПС або перенесення, затримку, відміну вильоту;
- 7) виконати політ відповідно до отриманих умов та згідно з правилами візуального польоту в повітряному просторі ОПР класу G та D;

Примітка: польотно-інформаційне та аварійне обслуговування надається на запит пілота сектором польотно-інформаційного обслуговування «Север» Київського РДЦ на частоті 118,500 МГц.

- 8) не пізніше ніж за 10 хв. до входу в СТР Київ/Жуляни запитати диспетчерський дозвіл у АДВ Жуляни на частоті 122,500 МГц та виконати вхід у диспетчерську зону та політ в ній відповідно до наданих умов;

9) протягом 10 хв. від фактичного часу посадки проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98) та орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про посадку ПС.

4.3. Планування та виконання польоту на авіаційні роботи у межах повітряного простору ОНР класу G з входом до зони з особливим режимом використання повітряного простору (маршрут АД Бородянка – район відеозйомки – АД Бородянка).

1) не пізніше ніж за 5 діб направити встановленої форми заявку та лист на адресу Генерального штабу ЗСУ, до ДПЗП мережею AFTN (УККАЦБЬЬ), SITA (IEVCBPS) або

факсом (486-58-38) на отримання дозволу на виконання польоту в межах зони з особливим режимом використання повітряного простору з використанням знімальної апаратури в порядку, зазначеному у п. 8.4. Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України;

2) отримати дозвіл на політ з метою виконання авіаційних робіт в порядку, зазначеному у п. 8.8. Правил надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України

3) до 12:00 UTC напередодні доби виконання польотів подати заявку на ВПП у формі FPL до Украероцентру (UKKKZDZX), Київського РДЦ (UKBVZQZX), органів управління ПС ЗСУ (UKKKPOXX) та ЦДС ЦА (UKKACGXX);

4) після 18:00 UTC запитати та отримати дозвіл на використання повітряного простору у Київського РДЦ (тел. 044 461-62-98);

5) не пізніше ніж за 1 год. до запланованого часу вильоту запитати умови використання повітряного простору та не пізніше ніж за 30 хв. отримати їх у Київському РДЦ (тел. 044 461-62-98);

6) пройти передпольотну підготовку, отримати відповідну аеронавігаційну інформацію, зокрема про наявність заборон та обмежень використання повітряного простору за маршрутом польоту (інформація щодо заборон та обмежень доводиться також в умовах на ВПП);

7) не пізніше ніж за 5 хв. до вильоту проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98), орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) та орган Держприкордонслужби (тел. 0412 42-14-51) про виліт ПС або перенесення, затримку, відміну вильоту;

8) виконати політ відповідно до отриманих умов та згідно з правилами візуального польоту в повітряному просторі ОПП класу G;

Примітка: польотно-інформаційне та аварійне обслуговування надається на запит пілота сектором польотно-інформаційного обслуговування «Север» Київського РДЦ на частоті 118,500 МГц.

9) протягом 10 хв. від фактичного часу посадки проінформувати Київський РДЦ (тел. 044 461-62-98) та орган управління ПС ЗСУ (тел. 044 715-31-30) про посадку ПС.

Примітка: адреси AFTN для подання заявок на ВПП та відповідні номери телефонів зазначені в розділі ENR 1.11 AIP України та GEN3.2 AIP VFR України.

Умови отримання, супроводження та оплати AIP України, AIP VFR України, аеронавігаційних карт масштабу 1:500 000 тощо можна знайти на сайті CAI України www.aisukraine.net.

Заступник генерального
директора з аеронавігації
О.М. Пестерніков